

СУЧАСНИЙ СТАН УКРАЇНСЬКОГО, ЄВРОПЕЙСЬКОГО І СВІТОВОГО СВИНАРСТВА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ

Кремезь Микола Іванович

аспірант кафедри технології кормів та годівлі тварин
Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна
ORCID: 0000-0002-1110-4986
nikolajkremez@gmail.com

Шпетний Микола Борисович

кандидат сільськогосподарських наук
Сумський національний аграрний університет, м. Суми, Україна
ORCID: 0000-0003-4757-5875
nshpetny@gmail.com

Метою цього дослідження є аналіз розвитку виробництва м'яса протягом останніх десятиліть, із акцентом на свинарство як ключову складову світового, європейського та національного виробництва. У роботі порівнюються тенденції розвитку свинарства у світі, Європі та Україні, а також вивчаються фактори, які впливають на ефективність цієї галузі. Особлива увага приділяється динаміці виробництва свинини та її ролі в забезпеченні продовольчої безпеки. Матеріалами для дослідження стали статистичні дані ФАО, європейських та українських статистичних агентств, аналітичного відділу АСУ, а також наукові публікації фахівців у галузі свинарства. Методологія включає синтез та аналіз даних, а також порівняльний метод для оцінки розвитку глобальної, європейської та української свинарської індустрії. Свинина займає значну частку у світовому виробництві м'яса, поступаючись лише м'ясу птиці. Виробництво свинини у світі в 2020 році склало 109 млн т., з очікуваним збільшенням на 16,3% у наступні 10 років. Основними виробниками свинини є Китай, Європейський Союз, США, Канада та Бразилія, тоді як найбільшими споживачами є знову ж Китай, країни ЄС, Японія та В'єтнам. У Європейському Союзі свинарство також має ключове значення, зокрема через високу самозабезпеченість свининою в таких країнах, як Іспанія, Німеччина, Франція та Данія. Попри скорочення поголів'я свиней в деяких країнах ЄС через розповсюдження АЧС і економічну кризу, Іспанія демонструє зростання, зокрема завдяки ефективному приборканню АЧС та розширенню виробничих потужностей. Україна, з давньою історією свинарства, зараз перебуває у складній ситуації через кризу в галузі, яка почалася з 1991 року. До цього часу свинарство було однією з ключових галузей тваринництва країни, на яку припадало до 40% загального споживання м'яса. Однак після розпаду СРСР, чисельність поголів'я свиней в Україні суттєво знизилася, а з нею і обсяги виробництва свинини. Незважаючи на це, Україна має значний потенціал для відновлення галузі, завдяки наявності кормової бази та вигідному географічному положенню. Як стверджують вітчизняні вчені, свинина є важливим джерелом білка для людського організму, оскільки містить всі необхідні амінокислоти, які не можуть бути синтезовані в організмі людини. Відомо, що 10–12 з 20 амінокислот синтезуються в організмі людини, тоді як решта повинна надходити з їжею, зокрема з м'ясом тваринного походження. Свинина є важливим джерелом не лише білків, але й вітамінів та мінералів, що робить її важливим елементом збалансованого харчування. Відтак, розвиток свинарства є стратегічно важливим для забезпечення продовольчої безпеки та економічної стабільності країн.

Ключові слова: свинарство, виробництво свинини, свинарська галузь, м'ясо, поголів'я, тваринництво.

DOI <https://doi.org/10.32782/bsnau.lvst.2024.3.6>

Вступ. За даними медичних досліджень білки тваринного походження повинні бути невід'ємною складовою харчування людини для повноцінного її розвитку та підтримання здоров'я (Копытets & Voloshyn, 2020; Kogol, 2020). Середньостатистична людина щодоби повинна споживати близько 100 г білків, з яких дві третини повинні складати білки тваринного походження (Mukhailov, 2024). Через стрімке зростання населення приріст якого щорічно сягає близько 1,2%, постає завдання його забезпечення м'ясопродуктами (Bondarska, 2022). Тому на переконання (Yurchenko et al., 2024) тваринництво є важливою галуззю народного господарства більшості країн світу, значна частина якого припадає на свинарство. Розвитку свинарства сприяють і висока поживна цінність свинини, її гарні кулінарні якості та господарсько–корисні біологічні осо-

бливості свиней. Водночас перед цією галуззю в останні роки постають серйозні виклики такі як погіршення епізоотичної ситуації, удорожчання кормів і енергетичних ресурсів, конкуренція з боку виробників м'яса птиці, нестійкий розвиток світової економіки. Через ці виклики розвиток світового, та українського свинарства має свої спади та підйоми. Аналізу стану свинарства та його місця в світовому та національному виробництві м'яса присвячена ця стаття (Nguyen et al., 2012; Ruzhenkova et al., 2014).

Мета досліджень – дати оцінку розвитку виробництва м'яса за останні десятиріччя та місця свинарства в світовому, європейському та національному його виробництві. Порівняти розвиток свинарства в світі Європі та Україні та фактори які впливають на ефективність цієї галузі.

Матеріали і методи досліджень. Матеріалами для дослідження були статистичні дані FAO, європейських та національних статистичних агентств, аналітичного відділу АСУ і публікації фахівців в галузі виробництва свинини. З використанням методів синтезу та аналізу і методу порівняння проаналізована динаміка виробництва м'яса та свинини в особливості проведено узагальнення тенденцій та перспектив розвитку глобального, європейського та світового свинарства.

Результати дослідження. Як стверджують вітчизняні вчені (Rybalko, 2010; Hnatyshyn, 2019; Pidhornyi, 2020; Hryshchenko, 2017) для повноцінного харчування людини необхідне достатнє використання тваринних білків, які потрібні для функціонування клітин організму. За даними (Filimonov, 2012; Klevets, et al., 2011) з 20 наявних в організмі людини амінокислот, які є джерелом для синтезу білків клітин, тільки 10–12 синтезуються в організмі, а решта 8–10 не можуть синтезуватись в людському організмі і повинні поступати із їжею тваринного походження. За повідомленнями (Batiuk & Myniv, 2008) щодоби людині необхідно споживати 100–105 г білків, у тому числі 65–67 г тваринного походження за нормами. Як публікують в своїй роботі (Birta & Burhu, 2011) м'ясо свиней має високий вміст повноцінних і легкозасвоюваних вітамінів і мінералів. Засвоюваність свинини в організмі людини становить від 90 до 98%. Свинина має більше калорій, ніж яловичина або баранина. Один кілограм свинини містить 2500 калорій, а один кілограм яловичини – 1500 калорій. Враховуючи, що населення Землі стрімко зростає і як стверджує (Bondarska, 2015) його приріст щорічно сягає в середньому 1,2%, важливо забезпечити населення планети високоякісними білками тваринного походження. Тому як вважає (Yurchenko et al., 2024) тваринництво є важливою галуззю народного господарства більшості країн світу, що дозволяє забезпечити населення цих країн продовольством, дозволяє утворювати та підтримувати необхідного національного запасу високоцінних продуктів харчування та є одним з найбільших джерел збуту продукції рослинництва. Як свідчать дані (Bondarska, 2023, Povod et al., 2022)

зростання споживання м'яса в усьому світі відбувається швидкими темпами. Так, за їх повідомленнями зростання світового виробництва м'яса тварин з 2010 по 2020 рік становить 16% і сягає 346 млн. т.

Згідно з прогнозами FAO, як свідчать (Kopytets & Voloshyn, 2020; Lykhach et al., 2021) до 2030 року світове виробництво м'яса досягне 365 мільйонів т., збільшившись на 11,3% порівняно з 2020 роком. Основними джерелами білків тваринного походження в світі, за словами (Mykhalko, 2021) є м'ясо птиці, свинина та яловичина. На свинину за даними (Hnatyshyn, 2019) припадає близько 35% загального світового виробництва м'ясних продуктів. Вона як стверджує (Pidhornyi, 2020) за цим показником поступається лише виробництву м'яса птиці (Рис. 2).

Як стверджують (Herasymov et al., 2006; Shuplyk et al., 2016; Povod et al., 2023) серед більшості видів сільськогосподарських тварин свині мають низку цінних біологічних і господарсько-корисних властивостей, таких як висока пристосованість до умов середовища, всеїдність, скоростиглість, плідючість, економне використання кормів, високий забійний вихід, енергетична цінність продуктів забою та їх придатність до виробництва різноманітних делікатесних виробів. Забійний вихід у свиней суттєво вище, ніж у овець і великої рогатої худоби, і становить 70–75%. Вихід їстівних частин від туші свиней значно перевищує цей вихід у більшості сільськогосподарських тварин. Як повідомляє (Rybalko, 2013) за своїми можливостями свині здатні приносити до 30 порослят за опорос, давати до 3 опоросів на рік, набирати 1342 г маси тіла за добу, досягати живої маси 100 кг за 115–120 днів, споживати до 2 кг сухого корму в розрахунок на 1 кг приросту.

За словами (Povod et al., 2023) за 2019 рік глобальне споживання свинини склало близько 109 млн т., на основі цього фахівці очікують зростання цього показника на 16,3% у подальші 10 років. Як повідомляють (Povod et al., 2022; Норка, 2024; Mykhailov et al., 2024) найбільше свинини серед світових виробників виробляють Китай, Європейський Союз, США, Канада та Бразилія. За їх же інформацію найбільшими споживачами свинини

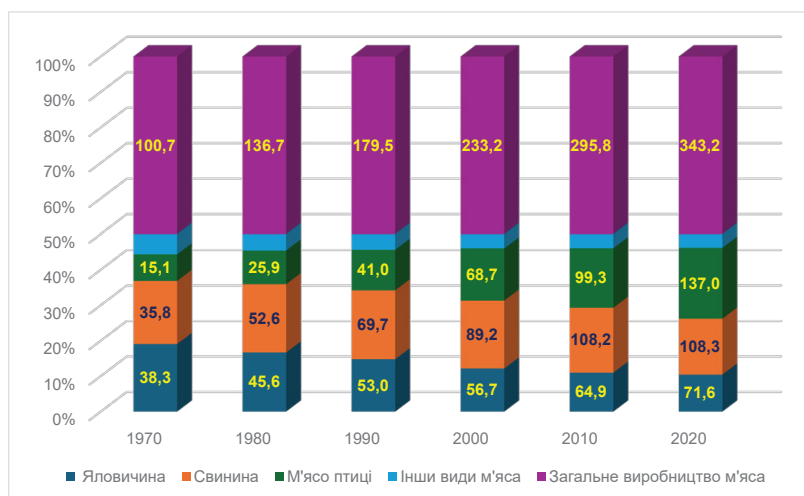

Рис. 1. Динаміка виробництва різних видів м'яса в світі

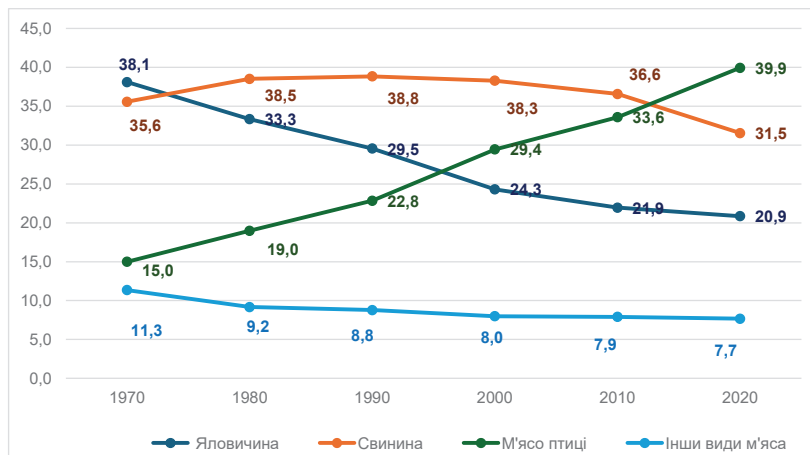

Рис. 2. Споживання м'яса на душу населення за 50 років

у світі є такі країни, як Китай, США, країни Європейського Союзу, Японія та В'єтнам. Динаміка світового виробництва, на думку В. Михайлова за останні роки є досить нестабільною через вплив пандемії АЧС та глобальної економічної кризи. Так у 2021 році спостерігався невеликий ріст виробництва пов'язаний зі зростанням останнього в Китаї, та досягло 108 млн тон та продовжило за даними (Association "Swine Farmers of Ukraine", 2024; Derzhavna fiskalna sluzhba Ukrainy, 2024) невеликий ріст в 2022 році спричинений насиченням китайського ринку. Найбільшими експортерами свинини на світовому ринку за повідомленнями фахівців асоціації «Свинарів України» (Association "Swine Farmers of Ukraine", 2024) та за оцінками (FAO, 2024) є Європейський Союз і Сполучені Штати Америки, які забезпечують більше двох третин всього світового експорту свинини. Найбільшим в світі експортером свинини є та другим у світі її виробником як повідомляє (Mukhailov, 2024) є країни Європейської Співдружності. З вироблених у 2020 році 23 тис т свинини в забійній масі, що склало 21% світового виробництва, вони експортували 4 тис. т, що становило 18% від загального виробництва. Як вважають Лонг Д. (Lonh, 2024) такі обсяги експорту свинини ЄС береже і надалі попри скорочення виробництва свинини через насиченість внутрішнього ринку. Також суттєво впливають на думку (Mukhailov, 2024) на обсяги виробництва свинини в ЄС розповсюдження в деяких країнах співдружності АЧС, законодавчі обмеження на добробут свиней та економічні негаразди викликані нестабільністю світового ринку. Так за повідомленнями (Hansen 2021b; Норка, 2024) Європейський ринок свинини з 2021 по 2022 рік втратив близько 3% виробництва, а в 2022 році близько 5%, що суттєво зменшило пропозицію цього продукту як на внутрішньому так і зовнішньому ринках. Це за повідомленнями (Lin-Schilstra et al., 2022), призвело до суттєвого зменшення на 12,6 поголів'я свиней тільки за 2022 рік. За цей період. Найбільше падіння виробництва свинини зафіксоване останніми роками в Німеччині, Франції Нідерландах, Польщі які є суттєвими гравцями на європейському ринку свинини. Як свідчать дані (FAO, 2024; Heganina, 2021) в цілому з 2012 по 2022 року країни Євросоюзу скоротили поголів'я свиней на 8,33 млн голів

що становило 5,8% від їх загального поголів'я співдружності. Найбільш відчутним таке скорочення становило в Німеччині – 6,965 млн. голів, Румунії –1,905 млн. голів, Франції –1,595 млн. голів, Польщі –1,508 млн. голів, Нідерландах –1,398 млн. голів. В цілому скорочення поголів'я відбулося у 24 з 27 країнах ЄС і тільки три країни цієї співдружності демонстрували його ріст. Основне зростання припало на Іспанію де вдалося приборкати стрімке розповсюдження АЧС і ця країна за досліджуване десятиріччя наростила поголів'я свиней на 8,823 млн. голів, що становило майже 35%. Також незначний ріст поголів'я свиней продемонстрували Португалія 159 тис. голів та Болгарія –71 тис. голів.

В цілому, як стверджує (Mukhailov, 2024) країни Євросоюзу забезпечують себе свининою на 121% за рахунок основних виробників таких як Іспанія, Німеччина, Франція, Данія та Нідерланди. Найбільше свинини на душу населення 84 кг за інформацією (Hansen, 2021a) споживають в Данії, де свинарство як стверджує (Christiansen, 2018) є основною галуззю економіки країни, а самозабезпеченість цього королівства свининою власного виробництва становить 411%. В країні з населенням 5,8 млн чоловік за повідомленнями фахівців науково-аналітичного центру (Seges svineproktion, 2023) в 2021 році вирощено відлучених 24896 голів поросят, що склало в середньому по 34,6 поросяти на свиноматку в рік, середньодобові прирости на дорощувані склали 464 г, конверсія корму становила 1,66 кг на кг приросту, відгодовано 8,7 млн свиней, а середньодобові прирости на відгодівлі були на рівні 1028 г при конверсії корму в цей період 2,45 кг/кг приросту.

Також, як повідомляє (Hutsalenko & Pavliuk, 2019; Mukhailov, 2024; Overview, 2021) високою є самозабезпеченість свининою таких країн як Ірландія – 408%, Іспанія, Бельгія та Нідерланди 195%, 208% та 236% відповідно. Повністю забезпечують внутрішній ринок свинини Франція – 103%, Австрія та Фінляндія по 107% і Німеччина 131%. Решта країн ЄС орієнтовані на імпорт свинини. Найменшим рівень самозабезпеченості цим продуктом вирізняються Греція, Словаччина, Мальта та Болгарія де його рівень складає близько третини від власних потреб. Близько половини влас-

ного ринку свинини забезпечують Чехія, Латвія, Словенія, Литва, Хорватія, Португалія, Люксембург, Італія, Великобританія, забезпечують себе свининою близько 60%, а Швеція, Естонія, Польща, Угорщина та Кіпр на 75–85%. (Povod et al., 2023; Норка, 2024, Mykhailov et al., 2024). Рівень самозабезпеченості свининою вплинув і на річне споживання цього продукту в розрахунку на душу населення. Так за науково-обґрунтованої норми споживання свинини на душу населення в кількості 30 кг в рік, в середньому в країнах ЄС його споживають 41 кг, тоді як в Словенії, Мальті Великобританії, Греції та Фінляндії м'ясопродуктів з свинини споживають менше норми – 19–29 кг. Найбільше свинини на душу населення вживають в Данії – 84 кг, тоді як в Хорватії, Іспанії, Польщі та на Кіпрі рівень споживання цього продукту склав в 2022 році 55–52%. Водночас Ірландія, Румунія, Німеччина, Болгарія, Італія, Люксембург, Швеція та Франція споживають 39–31 кг свинини на душу населення. Врешті країн Євросоюзу на душу населення в рік припадає від 42 до 49 кг свинини.

Як стверджує (Maslak, 2016) свинарство в Україні є традиційною галуззю тваринництва з давніх часів. На думку (Bryk, 2018; Samoilyk et al., 2016) свинина відіграє вирішальну роль у забезпеченні продовольчої безпеки населення країни, оскільки на неї припадає близько 40% загального споживання м'яса. Згідно даних (Khvatov & Khvatova 2015) галузь свинарства в Україні до 1914 року займала четверте місце у світі за обсягами виробництва та реалізації продукції. Як вважають (Shrychak, & Svynous, 2008) з давніх-давен свиня вважалася символом удачі, адже наші предки асоціювали її з «ситим» життям. В Україні як зазначає (Zakharchenko, 2015) свинарство традиційно є вагомим джерелом прибутку та добробуту країни. В історії українського тваринництва як зазначає (Корутетс & Voloshyn, 2020) були періоди, коли частка свинини в загальному виробництві м'яса сягала 55–60%. Також, на думку (Lykhach et al., 2021), переваги для розвитку свинарства в Україні – це наявність власної кормової бази для свиней, адже Україна є лідером з виробництва зерна в Європі та світі.

Не дивлячись на важливість виробництва свинини, як гарантії продовольчої безпеки країни, вітнчизняні

атвори (Pidhornyi, 2020; Povod et al., 2023) повідомляють про значну кризу у галузі свинарства України, яка розпочата з 1991 року. За повідомленнями Державної служби статистики України (State Statistics Service of Ukraine, 2024; Statystychnyi biuleten, 2024) та за даними (Bondarska, 2015; Lykhach et al., 2021; Mykhalko, 2021; Povod et al., 2022) найвища чисельність поголів'я свиней в Україні спостерігалася у 1971 році коли на її території налічувалось близько 21 млн свиней, з яких більше 79% знаходилось суспільному секторі, як державної так і колективної власності. До 1991 року ці цифри скоротились відповідно до 19,5 млн голів та 72% промислового виробництва свинини. Чисельність свиней зафіксована у 1990 році і становила 19427 тис. голів, яка до 1995 року зменшилась на 6282 тис. гол і становила 13144 тис. За наступні 5 років вона скоротилась ще на 5492 тис. гол. і у 2000 році склала 7652 тис. За наступу п'ятирічку скорочення поголів'я дещо сповільнилось до 599 тис. і складало на початок 2005 р. – 7053 тис. голів. В наступні п'ять років спостерігався незначний, на 907 тис., ріст свинопоголів'я і у 2010 р. воно становило 7960 тис. гол. з наступним його скороченням у 2015 р. до 7603 тис. голів або на 357 тис. Станом на 01.01.2020 р. поголів'я свиней в Україні становило 5725 тис. голів і скорочення за цей час уже складало 1878 тис. гол. До початку 2024 року таке скорочення продовжувалось і поголів'я на початок цього року становило близько 5 млн голів. Тенденція скорочення поголів'я свиней продовжується і в 2024 році яка спричинена і поширенням спалахів АЧС в господарствах України і бойовими діями на значній його території (Statystychnyi biuleten, 2024; Yatsyna, 2024).

Як стверджують (Mykhalko, 2021; Mykhalko & Levchenko, 2022; Susharnuk, 2021), світове і європейське свинарство проявляє тенденцію до інтенсифікації виробництва, його концентрації та міжнародної кооперації що призводить до глобалізації ринку свинини та уніфікації технології її виробництва. Ці процеси не оминають і Україну, де за визначенням (Bondarska, 2024; Yurchenko et al., 2024ж Voloshchuk, 2014), останнім часом, суттєво знижується кількість індивідуальних виробників свинини та малих свинарських ферм, натомість зростає кількість промислових виробників свинини (рис.4).

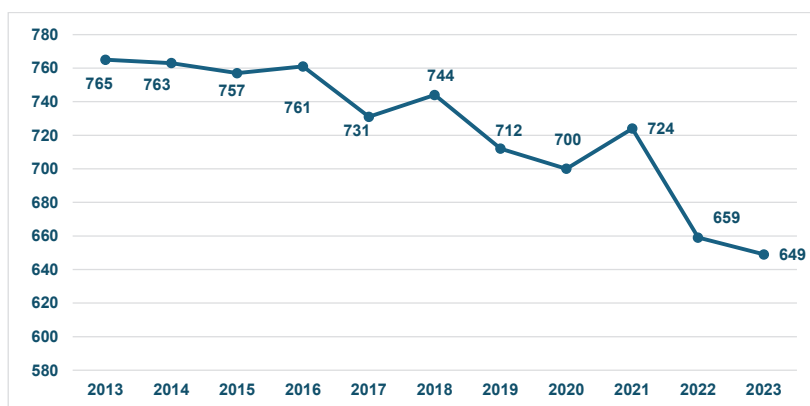

Рис. 3. Динаміка виробництва свинини в Україні (тис. т)

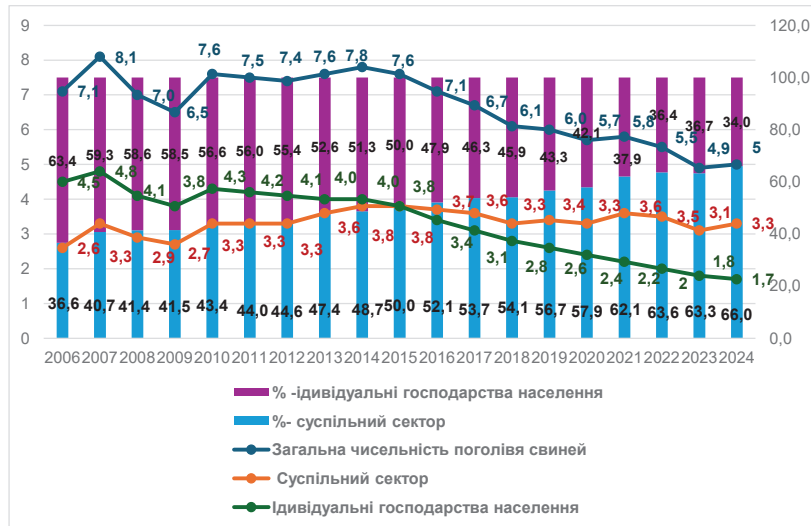

Рис. 4. Динаміка чисельності свиноголів'я у розрізі категорій господарств (млн гол.) та його розподіл за категоріями господарств (Association "Swine Farmers of Ukraine", 2024)

Динаміка поголів'я свиней спричинила схожу тенденцію з її виробництвом. За останні 30 років останні в Україні спостерігається тенденція до суттєвого зниження виробництва свинини в цілому. Після непередбачених реформ сільськогосподарського виробництва чисельність свиней в Україні різко скоротилася і склала в 2000 році – 7,6 мільйонів голів, з поступовим але неухильним його скорочення до 2020 року на рівні 5,7 млн голів. Як зазначають фахівці АСУ (Association "Swine Farmers of Ukraine", 2024; Samoilyk et al., 2021; Bondarska, 2024) цей спад відбувалося нерівномірно, в промислових господарствах і в індивідуальних господарствах населення. В період з 1990 по 2000-й рік чисельність свиней в суспільному секторі скоротилась на 11,7 млн. голів або майже на 82,4%, тоді як індивідуальних господарствах населення це зниження становило 0,2 млн. голів, що склало 3,7%. В цей час в господарствах населення утримували більше 68% загальнодержавного поголів'я свиней та вироблялися близько 60% всієї свинини. Тоді як в промислових господарствах кількість поголів'я знизилась дорівнювала 2,4 млн. голів, що складало 32% від загальнодержавного поголів'я свиней. В наступні роки як зазначають (Stepasiuk, 2024) у зв'язку зі зміною системи власності, змінні підходів до самого процесу виробництва у нових власників свинарських підприємств виросла чисельність поголів'я у промислових підприємствах з виробництва свинини. Так, до 2010 року чисельність поголів'я в промислових господарствах зросла до 3,7 млн голів, що склало 44% від загальної чисельності свиней в державі. Тоді як в індивідуальному сектор відбулося зменшення поголів'я на 0,5 млн голів хоч і частка його залишалась вищою порівняно з промисловими підприємствами і складала 56% всього поголів'я. В подальшому через зміну демографічної ситуації на селі, старінням його населення, погіршенням епізодичні ситуації в державі, змінилися тенденції до співвідношення кількості поголів'я та обсягів виробництва свинини у промислових та індивідуальних господарствах населення. Так

за наступні 10 років за свідченнями (Bondarska, 2024; Yurchenko et al., 2024) частка свинини яка виробляється господарства населення скоротилася з 56 до 42%, тоді як на великих промислових господарствах вона зросла 42 до 55%. Суттєвим чинником який погіршив стан свинарства в Україні є інтервенція росії. З її початком як зазначає (Bondarska, 2015) у 2014 році процеси зменшення поголів'я та виробництво м'яса зменшились, так як деякі промислові підприємства залишилися на окупованій території. Так впродовж 2015–2016 рр. як повідомляє (Susharnyk, 2021) чисельність свиней у індивідуальних господарствах зменшувалась щорічно на 6–7% а з 2017 по 2018 рр. – на 9%. В цей же час через структурні зміни в галузі свинарства та погіршення економіки в державі відбувається скорочення поголів'я в промислових господарствах, яке склало за цей період 0,4 млн голів або 10,8%. Після повномасштабного вторгнення рашистів в Україну поголів'я свиней продовжувало знижуватись і на 01.01.2024 року за даними (Yurchenko et al., 2024) склало 4,8 млн голів з яких в господарствах населення залишилось 2,2 млн голів. В Українському свинарстві продовжується тенденція до структурних змін в галузі. В останні п'ять років, як свідчить (Bondarska, 2024) число свиногосподарств в Україні невпинно скорочується, близько 72% свиней сконцентровано на 124 промислових фермах з поголів'ям більше 5 тис. голів, і їх частка у загальному виробництві поступово зростає, так як дрібні виробники з поголів'ям менше тисячі голів поступово зникають з ринку свинини (Statystychnyi zbirnyk, 2024). За даними (Bondarska, 2024) близько 60% маточного поголів'я свиней сконцентровано в 17 найбільших свинокомплексах України в цих же господарствах і виробляється близько 60% товарної свинини. Як видно з графіку зображеного на рис.5 в ТОП 10 найбільших виробників свинини налічується від 4,5 до 19,3 тис. свиноматок, що підтверджує орієнтування вітчизняного свинарства на концентрацію і спеціалізацію виробництва свинини.

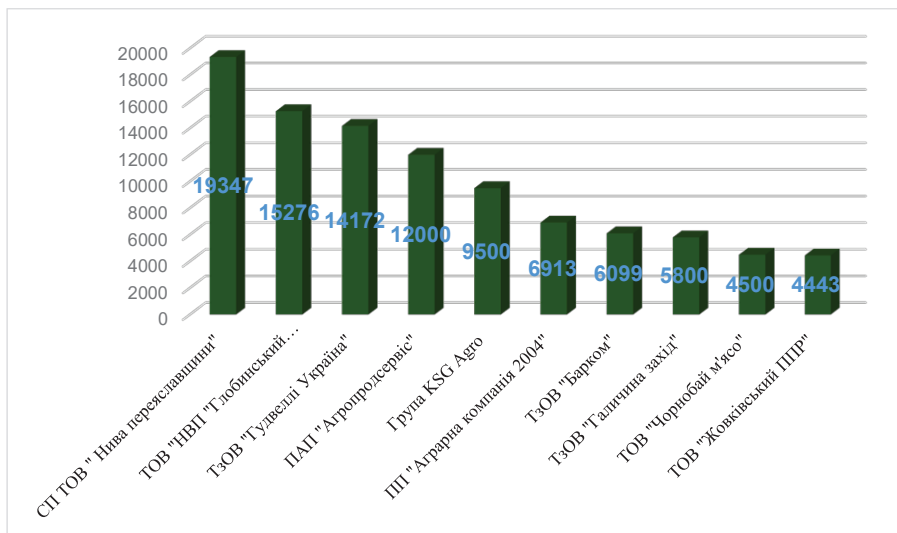

Рис. 5. Рейтинг 10 провідних виробників свинини за кількістю свиноматок (Association "Swine Farmers of Ukraine", 2024)

Так з 2015 по 2020 на 5,0% збільшилось чисельність поголів'я в господарствах які утримують понад 5 тисяч голів свиней на 1,0% зростає чисельність поголів'я у господарствах які утримують від 2 до 5 тис голів тоді як в господарствах менших розмірів чисельність поголів'я знизилась на 6,0%. За даними держстату України в 2021 році 52% всього маточного поголів'я свиней розміщується в 15 найбільших свиногосподарств України (Statystychnyi zbirnyk, 2024).

Частка населення яке зайняти в галузі свинарства за даними фахівців АСУ складає близько 50 тисяч осіб що становить 1,7% населення зайнятого в сільському господарстві України ((Bondarska, 2015). Частка свинарства у загальному виробництві сільськогосподарської продукції в Україні складає 3,7%. А у валовому виробництві продукції тваринництва 11,8%. Частка свинини у загальнодержавному виробництві м'яса за інформацією держстату України складає 22,3%, тоді як в споживанні свинина вона сягає 33,4% відсотки, а

забезпеченість країни продукції свинарства складає 96% (Statystychnyi zbirnyk, 2024; Statystychnyi biuleten, 2024).

За інформацією (Bondarska, 2024) з загального обсягу 54,7 кг м'яса який споживав у 2023 році середньостатистичний українець на свинину припадало 19,8 кг. За цим показником свинина поступається тільки м'ясу птиці споживання якого сягнуло 27 кг і як видно з графіку представленому на рис. 5 це співвідношення залишається останніми роками відносно сталим. В середньому як повідомляє (Hnatyshyn, 2019) на душу населення з 30 рекомендованих міністерством охорони здоров'я кілограмів м'яса в рік українець споживає менше 67% в від рекомендованої норми. За висновками аналітиків АСУ (Association "Swine Farmers of Ukraine", 2024) споживання свинини в Україні тісно пов'язане з рівнем купівельної спроможності населення держави, рівень споживання цього продукту поступається рекомендованим нормам тому як вважає існує

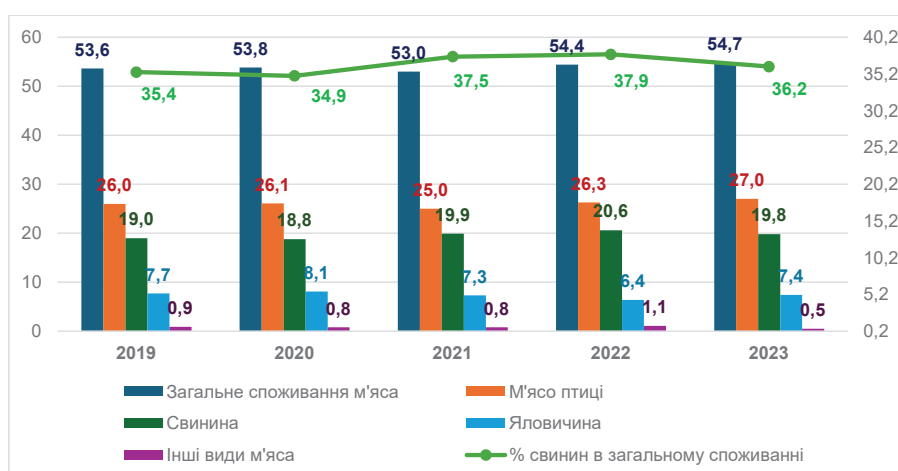

Рис. 6. Динаміка споживання різних видів м'яса в Україні, кг/ людина/ рік та частка свинини в загальному споживання, % (Association "Swine Farmers of Ukraine", 2024)

потенціал для збільшення до 1,2 млн т ємності внутрішнього ринку (Bondarska, 2024).

За ефективністю виробництва свинини українські виробники як стверджує О. (Bondarska, 2015) не можуть конкурувати з виробниками США, Канади чи Бразилії, але показники ефективності виробництва вітчизняних свинарів перевищує середньоєвропейський показник і поступається лише показникам виробників у найефективніших виробництвах.

Висновки. Важливою складовою економік більшості країн світу є м'ясне тваринництво, невід'ємною складовою якого в більшості країн світу та Європи є свинарство, яке разом з м'ясним птахівництвом та скотарством забезпечує населення високоякісними білками тваринного походження й сприяє створенню запасів тваринницької продукції.

Незважаючи на суттєве зниження виробництва, свинина залишається основним експортним м'ясним продуктом Європейського Союзу та США.

Виробники свинини в Україні знаходяться під негативним впливом загальнодержавної кризи в економіці, стримується низькою купівельною спроможністю населення України та відсутністю зовнішніх ринків збуту, складну епізоотичною ситуацію в країні та в цілому у світі. Водночас українське свинарство не поступається за ефективністю виробництва країнам Європи, хоч і значно програє країнам Центральної та Північної Америки. Перспективним напрямком розвитку галузі є її подальша інтенсифікація, та індустріалізація.

Перспективою даних досліджень є моніторинг стану розвитку галузі свинарства в різних економіках і географічних зонах світу та нашої держави.

Бібліографічні посилання:

1. Asostsiatsiia Svyariv Ukrainy [Association "Swine Farmers of Ukraine"]. URL: <http://asu.pigua.info> (data zvernennia 16.09.2024) (in Ukrainian)
2. Batiuk, V. B., Myniv, R. M. (2008). Funktsionuvannia ta rozvytok ptakhivnychkh pidpriemstv: orhanizatsiino–ekonomichni zasady [Functioning and development of poultry enterprises: organizational and economic principles]. Monohrafiia. Lviv: Liha-Pres, 232 p.
3. Birta, H. O., Burhu, Yu. H. (2011). Tovaroznavstvo miasa [Meat commodity science]. Navchalnyi posibnyk. K.: Tsentru uchbovoi literatury, 2011. 164 p.
4. Bondarska, O. (2015). Hlobalnyi rynek svynyny [Global pork market]. Prybutkove svynarstvo [Profitable pig farming], 4(28), 26–30. URL: <http://profisvine.pigua.info/indexukr.php?action=issue&id=33> (in Ukrainian)
5. Bondarska, O. (2022). V ASU vyznachenno 7 priorytetiv rozvytku svynarstva u 2022 rotsi [There are 7 priorities of pig farming in 2022 have been identified in the ASU]. URL: <https://agravery.com/uk/posts/show/v-asu-viznacili-7-priorytetiv-svynarstva-u-2022-roci> (data zvernennia 16.09.2024) (in Ukrainian)
6. Bondarska, O. (2023). Cvynarstvo 2022: fakty ta ochukuvannia [Pig farming 2022: facts and expectations]. XIII Mizhnarodnyi konhres «Prybutkove svynarstvo» URL: <https://fex.net/uk/s/peykt6v> (data zvernennia 16.09.2024) (in Ukrainian)
7. Bryk, M. M. (2018). Suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku haluzi tvarynnytstva v Ukraini [Current state and prospects for the development of the livestock industry in Ukraine]. Economic analysis, 28(4), 331–337. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/1649/6565656727>
8. Christiansen, M. G. (2018). Økonomiske konsekvensberegninger – december 2018, notat 1842, SEGES Svineproduktion [Economic impact calculations – December 2018, memo 1842, SEGES Pig Production]. URL: [https://dk.search.yahoo.com/search?fr=mcafee&type=E210DK885G0&p=Christiansen%2C+M.+G.+\(2018\)%3A+%C3%98kono miske+konsekvensberegninger+%E2%80%93+december+2018%2C+notat+1842%2C+SEGES+Svineproduktion](https://dk.search.yahoo.com/search?fr=mcafee&type=E210DK885G0&p=Christiansen%2C+M.+G.+(2018)%3A+%C3%98kono miske+konsekvensberegninger+%E2%80%93+december+2018%2C+notat+1842%2C+SEGES+Svineproduktion). (data zvernennia 16.09.2024) (in Danish)
9. Derzhavna fiskalna sluzhba Ukrainy [State Fiscal Service of Ukraine]. URL: <http://sfs.gov.ua/ms/f11> (data zvernennia 16.09.2024) (in Ukrainian)
10. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (data zvernennia 16.09.2024) (in Ukrainian)
11. FAO STAT. URL: <http://www.fao.org/faostat/en/#data/QL> (data zvernennia 16.09.2024)
12. Filimonov, V. I. (2012). Fiziolohiia liudyny: Vseukrainske spetsializovane vydavnytstvo «Medytsyna» [Human physiology: All-Ukrainian specialized publishing house "Medicine"]. Kyiv, 488. URL: <https://www.medpublish.com.ua/fiziologija-ljudini-pidruchnik-vnz-r-a-v-philimonov-3ye-vid-vipr/p-555.html> (in Ukrainian)
13. Hansen, C. (2021a). Lands gennemsnit for produktivitet i produktion af grise i 2020, Notat nr. 2115, SEGES Svineproduktion [National average for productivity in the production of pigs in 2020, Note no. 2115, SEGES Pig Production]. URL: [https://dk.search.yahoo.com/search?fr=mcafee&type=E210DK885G0&p=Hansen%2C+C.+\(2021\)%3A+Landsge nnemsnit+for+produktivitet+i+produktion+af+grise+i+2020%2C+Notat+nr.+2115%2C+SEGES+Svineproduktion](https://dk.search.yahoo.com/search?fr=mcafee&type=E210DK885G0&p=Hansen%2C+C.+(2021)%3A+Landsge nnemsnit+for+produktivitet+i+produktion+af+grise+i+2020%2C+Notat+nr.+2115%2C+SEGES+Svineproduktion). (data zvernennia 16.09.2024) (in Danish)
14. Hansen, C. (2021b). Brancheanalyse for produktivitet i udsnit af danbred besætninger – 2021 [Ranch analysis for productivity in samples of Danbred herds – 2021]. URL: <https://svineproduktion.dk/Publikationer/Kilder/Notater/2021/2115> (data zvernennia 16.09.2024) (in Danish)
15. Heranina, L. (2021). Suchasni tekhnolohii dlia haluzi svynarstva [Modern technologies for the pig industry]. Suchasne tvarynnytstvo. URL: <https://agro-business.com.ua/agro/suchasne-tvarynnytstvo/item/20710-suchasni-tekhnolohii-dlia-haluzi-svynarstva.html> (data zvernennia 16.09.2024) (in Ukrainian)
16. Herasymov, V. I., Berezovskyi, M. D., Nahaievych, V. M. (2006). Svitovy henofond svynei [World gene pool of pigs]. Kharkiv: Espada, 2006. 520 p.

17. Hnatyshyn, L. B. (2019). Tendentsii haluzi svynarstva v orhanizatsiinii strukturi aharnoho vyrobnytstva [Trends in the pig industry in the organizational structure of agricultural production]. *Market infrastructure*, 33, 160–165. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ifrctr_2019_33_25 (in Ukrainian)
18. Hopka, M. (2024). Svitovyi rynek svynyny: khto vtrachaie, a khto znakhodyt [The world pork market: who is losing and who is staying]. URL: <https://agrotimes.ua/opinion/svitovyj-rynok-svynyny-hto-vtrachaye-a-hto-znahodyt/> (data zvernennia 16.09.2024) (in Ukrainian)
19. Hryshchenko, N. P. (2017). Rozvytok svynarstva v Ukraini [Development of pig farming in Ukraine]. *Scientific journal "Animal Husbandry and Food Technologies"*, 271, 16–23. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=nvnau_tevppt_2017_271_4 (in Ukrainian)
20. Hnatyshyn, L. B. (2019). Problemy efektyvnoho rozvytku svynarstva Ukrainy [Problems of the effective development of pig farming in Ukraine]. *State and regions. Series: Economy and entrepreneurship*, 4, 80–84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drep_2019_4_16 (in Ukrainian)
21. Hutsalenko, O. O., Pavliuk M. M. (2019). Suchasni tendentsii rozvytku tvarynnytstva v Ukraini. *Ekonomika [Modern trends in the development of animal husbandry in Ukraine]. Finances. Right*, 4(1), 6–9. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/items/d45ae44d-6c93-4090-ac18-cb87ded3642c> (in Ukrainian)
22. Khvatov, A. I., Khvatova, M. A. (2015). Seleksiino-henetychni dosiahnennia svynarstva v istorychnykh ta teoretyko-metodolohichnykh aspektakh [Breeding and genetic achievements of pig breeding in historical and theoretical and methodological aspects]. *Scientific and technical bulletin IT NAAS*, 114, 172–182. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Ntb_2015_114_31.pdf (in Ukrainian)
23. Klevets, M. Yu., Manko, V. V., Halkiv, M. O. (2011). *Fiziologhiia liudyny i tvaryn [Physiology of man and animals]*. Vinnytsia, Nova Knyha, 304 p. URL: <https://www.mnau.edu.ua/files/structure/faculties/ftvpps/silabus/2019-2020/fiziolog-liud-tvarin.pdf> (in Ukrainian)
24. Kopytets, N. H., Voloshyn, V. M. (2020). Suchasnyi stan ta tendentsii rynku miasa [Current state and trends of the meat market]. *Economy of agro-industrial complex*, 6, 59. URL: http://eapk.org.ua/sites/default/files/eapk/2020/06/ekonomikaapk_2020_6_p_59_67.pdf (in Ukrainian)
25. Korol, O. (2020). Rynek svynyny: dorohi kormy staly vyklykom 2020 roku [Pork market: expensive feed became the challenge of 2020]. URL: <https://agravery.com/uk/posts/show/rinok-svinini-dorogi-kormi-stali-viklikom-2020-roku> (data zvernennia 16.09.2024) (in Ukrainian)
26. Lin-Schilstra, L., Backus, G., Snoek, H., Mörlin, D. (2022). Consumers' view on pork: Consumption motives and production preferences in ten European Union and four non-European Union countries. *Meat Science*, 187, 108736. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0309174022000043>
27. Lonh, D. (2024). Skorochennia vyrobnytstva svynyny u Yevropi [Reduction in pork production in Europe]. URL: <https://pigua.info/uk/post/news-of-ukraine-and-world/skorocenna-vrobnytstva-svinini-u-evropi-dzim-long> (data zvernennia 16.09.2024) (in Ukrainian)
28. Lykhach, V. Ya., Lykhach, A. V., Faustov, R. V., Kucher, O. O. (2021). Suchasnyi stan ta tendentsii rozvytku vitchyznianoho svynarstva [Current state and trends in the development of domestic pig farming]. *Bulletin of the Sumy National Agrarian University. "Livestock" series*, 1(44), 69–71. <https://doi.org/10.32845/bsnau.lvst.2021.1.10> (in Ukrainian)
29. Maslak, O. (2016). Svynarstvo – tradytsii ta prybutkovyi biznes [Pig breeding – traditions and profitable business]. *Agribusiness today*, 15–16. URL: <https://agro-business.com.ua/agro/ekonomichnyi-hektar/item/7831-svynarstvo-tradytsii-ta-prybutkovyi-biznes.html> (in Ukrainian)
30. Mykhailov, V. V. (2024). Yevropeiske svynarstvo u tsyfrakh [European pig farming in figures]. URL: <https://vvmikhailov.com/tpost/9zgszab1g1-vropeiske-svynarstvo-u-tsyfrakh-analiz-sta> (data zvernennia 16.09.2024) (in Ukrainian)
31. Mykhailov, V. V., Lykhach, V. Ia., Lenkov, L. H., Sadovyi, A. A., Faustov, R. V. (2024). Yevropeiske svynarstvo u tsyfrakh: analiz stanu ta tendentsii [European pig farming in numbers: analysis of status and trends]. *Taurian scientific bulletin*, 135(2), 167–175. URL: https://www.tnv-agro.ksauniv.ks.ua/archives/135_2024/part_2/135-2_2024.pdf (in Ukrainian)
32. Mykhalko, O. G. (2021). Suchasnyi stan ta shliakhy rozvytku svynarstva v sviti ta Ukraini [The current state and ways of development of pig farming in the world and in Ukraine]. *Bulletin of the Sumy National Agrarian University. Series «Livestock»*, 3, 60–77. <https://doi.org/10.32845/bsnau.lvst.2021.3.9> (in Ukrainian)
33. Mykhalko, O. G., Levchenko, I. V. (2022). Stan svynarskoi haluzi Sumskoi oblasti [Stage of pig breeding at Sumy region]. *Bulletin of the Sumy National Agrarian University. Series «Livestock»*, 3(50), 18–30. <https://doi.org/10.32845/bsnau.lvst.2022.3.3> (in Ukrainian)
34. Nguyen, T. L. T., Hermansen, J. E., Mogensen, L. (2012). Environmental costs of meat production: the case of typical EU pork production. *Journal of Cleaner Production*, 28, 168–176. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959652611003180>
35. Ohliad: svitove vyrobnytstvo svynyny u 2021 rotsi [Overview: global pork production in 2021]. URL: <https://meatnews.com.ua/market/4143/oglyad-svitove-vyrobnyctvo-svynyny-za-2021-rik/> (data zvernennia 16.09.2024) (in Ukrainian)
36. Pidhornyi, V. A. (2020). *Pidvyschennia efektyvnosti vyrobnytstva produktsii svynarstva u silskohospodarskykh pidpriemstvakh: dysertatsiia na zdobuttia naukovooho stupenia kandydata ekonomichnykh nauk [Increasing the efficiency of production of pig production in agricultural enterprises: dissertation for obtaining the scientific degree of Candidate of Economic Sciences]*. Vinnytsia, 79. URL: <https://vsau.org/assets/images/content/nauka/specrady/dysertaciya-pidgornyi.pdf> (in Ukrainian)

37. Povod, M. H., Andriieva, D. M., Lykhach, A. V., Deshchenko, O. S., Lykhach, V. Ya., Rieznichenko, V. I., Bondarska, O. M. (2022). Peredvoiennyi stan vitchyznianoho svynarstva [Pre-war state of domestic pig farming], PDAA Bulletin, 2, 175–185.
38. Povod, M. H., Lykhach, A. V., Bondarska, O. M., Lykhach, V. Ya., Chentsov, M. M., Bevz, N. L., Hlukhenkyi, S. L., Yaroshchuk, D. A. (2023). Vitchyzniani ta svitovyi rynek svynyny: pidsumky 2022 roku ta prohnozy [Vitchysnyany and global pork market: 2022 results and forecasts]. Taurian scientific bulletin: scientific journal. Kherson: "Helvetyka" publishing house, 130, 307–319. URL: http://www.tnv-agro.ksauniv.ks.ua/archives/130_2023/42.pdf (in Ukrainian)
39. Povod, M. H., Lykhach, V. Ya., Voloshynov, V. V., Koroban, M. P., Bondarska, O. M. (2022). Rozvytok hlobalnoho svynarstva [Development of global pig farming]. Taurian Scientific Herald. Series: Agricultural Sciences/Kherson State Agrarian and Economic University. Kherson: "Helvetika" Publishing House, 125, 171–175. <https://doi.org/10.32851/2226-099.2022.125.24> (in Ukrainian)
40. Ruzhenkova, O. (2024). Svynarstvo staie prybutkovym [Pig farming becomes profitable]. URL: <https://interfax.com.ua/news/interview/934496.html> (data zvernennia 16.09.2024) (in Ukrainian)
41. Rybalko, V. P. (2010). Svynarstvo – natsionalna haluz [Pig farming is a national industry]. Proposal, 1, 116–118. (in Ukrainian)
42. Rybalko V. P. (2013). Do svyni z interesom i vdiachnistiu [To the pig with interest and gratitude]. Swine breeding, 62, 76–80. URL: <https://agro-business.com.ua/agro/ekonomichniy-hektar/item/7831-svynarstvo-tradytsii-ta-prybutkovyi-biznes.html> (in Ukrainian)
43. Samoilyk, Yu. V., Lavruk, V. V., Ibatullin, M. I. (2021). Stratehichni napriamky rozvytku svynarstva v Ukraini [Strategic directions for the development of pig farming in Ukraine]. Innovative economy, 1–2(86), 20–27. URL: <http://inneco.org/index.php/inneco/article/download/714/787> (in Ukrainian)
44. Seges svineproktion, (2023) [Seges pig auction]. URL: <https://svineproduktion.dk/Aktuelt/Smaagriseotering> (data zvernennia 16.09.2024) (in Danish)
45. Shpychak, O. M., Svyous, I. V. (2008). Realizatsiia produktsii osobystymy selianskymy gospodarstvamy – vytraty, tsyny, efektyvnist [Realization of products by personal peasant farms – costs, prices, efficiency]. Monograph. Kyiv, NNTS «IAE», 300 p. (in Ukrainian)
46. Shuplyk, V. V., Bulatovych, O. M., Yefstafieva, Yu. M., (2016). Tekhnolohiia vyrobnytstva produktsii svynarstva: navchalnyi posibnyk [Production technology of pig production: a study guide]. Kamianets-Podilskyi: Vydavets PP Zvoleiko D.H., 396 p. URL: [http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A&S21COLORT-ERMS=1&S21STR=%D0%A8%D0%BF%D0%B8%D1%87%D0%B0%D0%BA%20%D0%9E\\$](http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A&S21COLORT-ERMS=1&S21STR=%D0%A8%D0%BF%D0%B8%D1%87%D0%B0%D0%BA%20%D0%9E$) (in Ukrainian)
47. Statystychnyi biuleten «Vyrobnytstvo produktsii tvarynnystva za vydamy» [Statistical bulletin "Production of livestock products by species"]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/sg/vpt/arh_vpt2021_u.html (data zvernennia 16.09.2024) (in Ukrainian)
48. Statystychnyi zbirnyk «Tvarynnystvo Ukrainy» [Statistical collection "Livestock of Ukraine"]. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/Arhiv_u/07/Arch_tvar_zb.htm (data zvernennia 16.09.2024) (in Ukrainian)
49. Stepasiuk, L. M. (2019). Vyrobnytstvo svynyny v Ukraini: vyklyky sohodennia [Pork production in Ukraine: today's challenges]. Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series: International economic relations and the world economy, 27(2), 67–71. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/27857> (in Ukrainian)
50. Susharnyk, Ya. A. (2021). Analitichnyi ohliad suchasnoho stanu funktsionuvannia haluzi svynarstva [Analytical review of the current state of operation of the pig industry]. Economy and the state, 7, 52–56. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4976&i=8> (in Ukrainian)
51. Voloshchuk, V. M. (2014). Svynarstvo [Pig farming], Monograph, Kyiv, Ahrarna nauka, 587 p. URL: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=I&S21COLORT-ERMS=1&S21STR=%D0%92%D0%A159892\\$](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=EC&P21DBN=EC&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=I&S21COLORT-ERMS=1&S21STR=%D0%92%D0%A159892$) (in Ukrainian)
52. Yatsyna, A. (2024). Vyklyky ta perspektyvy dlia svynarstva [Challenges and prospects for pig farming]. URL: <https://kurkul.com/spetsproekty/479-viklyki-ta-perspektivi-dlya-svynarstva-reportaj-iz-forumu-svinoferma-maybutnogo> (data zvernennia 16.09.2024) (in Ukrainian)
53. Yurchenko, O. S., Bondarska, O. M., Lykhach, V. Ya., Kalitaiev, K. K., Kovalenko, O. A. (2024). Stan vitchyznianoho svynarstva. problemy ta perspektyvy [State of domestic pig farming. problems and prospects]. Podilsky Visnyk: agriculture, technology, economy. Agricultural sciences, 1(42), 55–63. <https://doi.org/10.37406/2706-9052-2024-1.8> (in Ukrainian)
54. Zakharchenko, O. V. (2015). Suchasnyi stan, problemy ta perspektyvy rozvytku haluzi svynarstva v umovakh kryzy [The current state, problems and prospects for the development of the pig industry in the crisis]. Bulletin of the KHNAU named after V.V. Dokuchaeva "Economic Sciences" series, 4, 183–191. URL: https://journal-met.kh.ua/visn_econom_2015_4_183.html (in Ukrainian)

Kremez M. I., PhD student, Sumy National Agrarian University, Sumy, Ukraine

Shpetnyi M. B., PhD, Sumy National Agrarian University, Sumy, Ukraine

The current state of Ukrainian, European and world pig farming and prospects for its development

The aim of this study is to analyze the development of meat production over the past decades, with a focus on pig farming as a key component of global, European, and national production. The paper compares the trends in pig farming development worldwide, in Europe, and in Ukraine, and examines the factors influencing the efficiency of this sector. Special attention is given to the dynamics of pork production and its role in ensuring food security. The research materials include statistical data

from FAO, European and Ukrainian statistical agencies, the analytical department of the Ukrainian Pig Breeders Association, and scientific publications by experts in pig farming. The methodology involves data synthesis and analysis, as well as a comparative method for assessing the development of the global, European, and Ukrainian pig industries. Pork holds a significant share of global meat production, second only to poultry. In 2020, global pork production reached 109 million tons, with an expected increase of 16.3% over the next 10 years. The main pork producers are China, the European Union, the USA, Canada, and Brazil, while the largest consumers include China, the EU, Japan, and Vietnam. In the European Union, pig farming is also of key importance, especially due to high pork self-sufficiency in countries like Spain, Germany, France, and Denmark. Despite a decline in the pig population in some EU countries due to the spread of African swine fever (ASF) and the economic crisis, Spain shows growth thanks to effective ASF control and expansion of production capacities. Ukraine, with a long history of pig farming, is currently in a difficult situation due to the crisis that began in 1991. Before that, pig farming was one of the key sectors of livestock production, accounting for up to 40% of total meat consumption. However, after the collapse of the USSR, Ukraine's pig population significantly decreased, as did pork production volumes. Despite this, Ukraine has great potential to restore the industry, thanks to the availability of feed resources and a favorable geographic location. According to domestic scientists, pork is an important source of protein for the human body, as it contains all the essential amino acids that cannot be synthesized by the human body. It is known that 10–12 of the 20 amino acids are synthesized in the human body, while the rest must come from food, particularly animal-based products. Pork is a valuable source not only of proteins but also of vitamins and minerals, making it an important element of a balanced diet. Thus, the development of pig farming is strategically important for ensuring food security and economic stability in countries.

Key words: pig farming, pork production, pig industry, meat, livestock, animal husbandry.